

Vergaderjaar 1985–1986

19 225 (R 1299)

Verdrag van Wenen inzake consulaire betrekkingen met nationaliteit- en geschillen-protocollen; Wenen, 24 april 1963

Nr. 1

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Ter griffies van de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen 25 september 1985. De wens dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen, kan door of namens een van beide Kamers of door ten minste vijftien leden van de Eerste Kamer dan wel dertig leden van de Tweede Kamer of de Gevolmachtigde Minister van de Nederlandse Antillen te kennen worden gegeven op uiterlijk 25 oktober 1985.

Aan de Voorzitters van de Eerste Kamer en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 13 september 1985

Ter voldoening aan het ter zake bepaalde in de Grondwet en het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden¹, de Raad van State van het Koninkrijk gehoord, heb ik de eer u hierbij ter stilzwijgende goedkeuring over te leggen het op 24 april 1963 te Wenen tot stand gekomen Verdrag van Wenen inzake consulaire betrekkingen met nationaliteit- en geschillen-protocollen (Trb. 1965, 40 en 1981, 143)².

Een toelichtende nota bij deze Overeenkomst gelieve u hiernevens aan te treffen.

De goedkeuring wordt voor het gehele Koninkrijk gevraagd.

Aan de Gouverneur van de Nederlandse Antillen is verzocht hogerge-noemde stukken op 25 september 1985 over te leggen aan de Staten van de Nederlandse Antillen.

De Gevolmachtigde Minister van de Nederlandse Antillen is van deze overlegging in kennis gesteld.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
H. van den Broek

¹ Art. 91, (1), add. art. XXI, GW; Art. 61, (3), GW, 1972, en Art. 24 Statuut.

² Ter inzage gelegd op de bibliotheek.

TOELICHTENDE NOTA

I. Algemeen

Nadat het Koninkrijk op 7 september 1984 partij is geworden bij het Verdrag van Wenen inzake diplomatiek verkeer (Trb. 1962, 101 en 159; Kamerstukken II, 16 644 (R 1158)), wordt thans de goedkeuring gevraagd voor het eveneens te Wenen tot stand gekomen Verdrag inzake consulaire betrekkingen. Met betrekking tot de wenselijkheid van partijworden bij dit Verdrag, waarbij tot dusver 104 staten partij zijn geworden (voor een overzicht van deze staten en van de staten die partij zijn bij de Protocollen bij het Verdrag zij verwezen naar Bijlage I bij deze toelichting), gelden dezelfde overwegingen als die welke golden ten aanzien van het Verdrag inzake diplomatiek verkeer. Wij menen te mogen volstaan met terzake te verwijzen naar datgene wat daarover bij de goedkeuring van dat Verdrag is gezegd.

Evenzo menen wij bij de hieronder volgende toelichting op het nu ter goedkeuring voorliggende consulaire Verdrag, niet opnieuw te hoeven ingaan op de vele in dit Verdrag voorkomende onderwerpen die ook aan de orde zijn bij het diplomatiek Verdrag en die bij de goedkeuring van dat Verdrag al uitvoerig zijn behandeld. Waar zulks nuttig leek, wordt in de toelichting op bepaalde artikelen naar specifieke passages uit de stukken betreffende het diplomatiek Verdrag verwezen. Voor de toelichting op alle andere artikelen die hun evenknie vinden in het diplomatiek Verdrag en die hieronder niet worden toegelicht, moge hier reeds worden verwezen naar de stukken betreffende dat Verdrag.

Omdat de goedkeuring van het diplomatiek Verdrag zo kort geleden zo uitvoerig is behandeld in de Staten-Generaal, hebben wij gemeend met het consulaire Verdrag te kunnen kiezen voor de stilzwijgende goedkeuringsprocedure. Dit Verdrag betreft immers vergelijkbare materie als het diplomatiek Verdrag.

Het leek ons dan ook niet waarschijnlijk dat het parlement opnieuw een uitdrukkelijke behandeling van deze materie nodig zou achten. Alvorens over te gaan tot de bespreking van het Verdrag zelf, eerst enkele opmerkingen over de aard van de consulaire relatie.

Consuls verrichten in de ontvangende staat uiteenlopende werkzaamheden van niet-politieke en technische aard ten behoeve van de zendstaat en zijn onderdanen en de onderdanen van de ontvangende staat. Hun taken kunnen als volgt worden samengevat: het beschermen en bevorderen van de handel, het verlenen van bijstand aan zee- en binnenschepen en luchtvaartuigen en de bemanning daarvan het toezicht houden op deze vaartuigen, het verlenen van hulp en bijstand aan onderdanen van de zendstaat (bij voorbeeld door het vertegenwoordigen of zorgen voor behoorlijke vertegenwoordiging van de onderdanen van de zendstaat voor gerechtelijke instanties en andere autoriteiten van de ontvangende staat) en het vervullen van diverse administratieve en notariële functies ten behoeve van de onderdanen van zowel de ontvangende als de zendstaat. De consul geniet op zijn specifieke functie toegesneden voorrechten en immuniteiten, die in het algemeen niet zo ruim zijn als in het diplomatiek Verdrag.

Consulaire vertegenwoordigingen bevinden zich, anders dan diplomatieke, niet alleen in de steden waar de regeringen van de ontvangende staat hun zetel hebben, maar in veel gevallen ook in andere steden in de ontvangende staat.³

II. Totstandkoming van het verdrag

Hoewel de functies, privileges en immuniteiten van consuls waren neergelegd in een uitgebreid netwerk van bilaterale verdragen en een zekere graad van uniformiteit terzake was bereikt mede door het gebruik van de

³ Voor een overzicht van de ruim 500 consulaire posten van het Koninkrijk in 142 landen zij verwezen naar de bij de Staatsuitgeverij uitgegeven publicatie van het Ministerie van Buitenlandse Zaken getiteld «Vertegenwoordigingen van het Koninkrijk der Nederlanden in het Buitenland». In de bij de Staatsuitgeverij uitgegeven publicatie van het Ministerie van Buitenlandse Zaken getiteld «Consulaire vertegenwoordigingen van vreemde mogendheden in het Koninkrijk der Nederlanden» staat een overzicht van de meer dan 200 consulaire posten van 90 landen in ons land.

meestbegunstigingsclausule, heeft onder meer het ontstaan van nieuwe staten na de Tweede Wereldoorlog de behoefte doen opkomen aan een algemene internationale regeling van de consulaire betrekkingen.

De Commissie voor Internationaal Recht van de Verenigde Naties (de ILC) zette reeds in 1949 tijdens haar eerste zitting «consulaire betrekkingen en immuniteiten» op een lijst van veertien onderwerpen waarvan zij codificatie noodzakelijk of wenselijk achtte. Zij gaf echter geen voorrang aan de behandeling van dit onderwerp en stelde eerst in 1960 de tekst van het eerste ontwerp vast⁴. Deze tekst werd door tussenkomst van de Secretaris-Generaal van de VN aan de regeringen der lidstaten toegezonden voor commentaar. Negentien landen, waaronder het Koninkrijk, gaven gevolg aan het verzoek om commentaar op het ontwerp⁵. Aan de hand van deze opmerkingen onderzocht de ILC het eerste ontwerp opnieuw, mede in het licht van het inmiddels tot stand gekomen Verdrag inzake diplomatiek verkeer. Nadat het aldus herziene ontwerp⁶ aan de Algemene Vergadering was aangeboden, besloot dit orgaan in december 1961 dat in maart 1963 te Wenen een conferentie zou worden gehouden ten einde een verdrag tot stand te brengen. Ook verzocht de Algemene Vergadering in december 1962 de aan de conferentie deelnemende staten eventuele wijzigingsvoorstellen op het ontwerp vóór februari 1963 aan de Secretaris-Generaal toe te zenden. Negen landen, waaronder het Koninkrijk, gaven aan deze oproep gehoor.⁷

De conferentie, waaraan delegaties van 95 landen deelnamen, begon op 4 maart 1963. Op 22 april 1963 werd de tekst van het thans voorliggende Verdrag en de beide bijbehorende facultatieve Protocollen met algemene stemmen aanvaard en twee dagen later voor ondertekening opengesteld.⁸

III. De inhoud van het verdrag

Algemeen

Na het definitie-artikel (artikel 1) is het Verdrag verdeeld in vijf hoofdstukken, te weten: Hoofdstuk I, over consulaire betrekkingen in het algemeen (artikelen 2 t/m 27); Hoofdstuk II, over de faciliteiten, voorrechten en immuniteiten die betrekking hebben op consulaire posten, beroepsconsulaire ambtenaren en andere leden van een consulaire post (artikelen 28 t/m 57); Hoofdstuk III, over de reeds betreffende honoraire consulaire ambtenaren en consulaire posten die door zulke ambtenaren worden geleid (artikelen 58 t/m 68); Hoofdstuk IV, over de algemene bepalingen (artikelen 69 en 73) en Hoofdstuk V, over de slotbepalingen (artikelen 74 t/m 79). Bij het Verdrag zijn twee Facultatieve Protocollen gevoegd, betreffende resp. de verkrijging van nationaliteit en de verplichte regeling van geschillen.

Van belang is, dat, zoals de laatste preambulaire paragraaf aangeeft, het Verdrag niet pretendeert een volledige opsomming te zijn van alle volkenrechtsregels inzake consulaire betrekkingen. Ook tussen partijen bij het Verdrag kunnen de regels van gewoonterecht op dit gebied van toepassing blijven op aangelegenheden die het Verdrag niet uitdrukkelijk regelt.

III. 1. Artikel I

Met betrekking tot de personele werkingsfeer van het Verdrag dient allereerst het volgende te worden opgemerkt. Het komt in de praktijk veelvuldig voor, dat consulaire werkzaamheden worden verricht op een consulaire afdeling van een diplomatieke zending. Het Verdrag laat dit ook toe, zij het dat daarvoor ook de toestemming van de ontvangende staat vereist is (artikel 3, j° de artikelen 12 en 13). Van de 90 landen met consulaire vestigingen in het Koninkrijk hebben er 30 een ambassade met een consulaire afdeling.

Ingevolge artikel 70, vierde lid, van het Verdrag blijven de voorrechten en immuniteiten van de leden van een diplomatieke zending, die zijn verbonden

⁴ VN-Doc. GAOR 15th Sess. Supp. No. 9 (A/4425), blz'n 2-35. Een copie van dit ontwerp, met toelichting van de ILC, is bij de griffie van beide Kamers der Staten-Generaal en van de Staten van de Nederlandse Antillen gedeponeerd, ter kennisneming door de leden.

⁵ VN-Doc. GAOR 16th Sess. Supp. No. 9 (A/4843), blz'n 42-79. Ter griffie gedeponeerd.

⁶ VN-Doc.A/CONF. 25/16/Add.I, blz'n 3-41. Ter griffie gedeponeerd.

⁷ VN-Doc.A/CONF. 25/16/Add.I, blz'n 42-51. Ter griffie gedeponeerd.

⁸ Een exemplaar van het verslag van de Koninkrijksdelegatie naar de conferentie is ter griffie gedeponeerd.

aan de consulaire afdeling of anderszins zijn belast met de verrichting van consulaire werkzaamheden, beheerst door de regels van het internationale recht betreffende diplomatieke betrekkingen.

Het eerste lid van het definitie-artikel duidt onder meer de verschillende categorieën functionarissen aan, die werkzaam kunnen zijn op een consulaire post. Onder «consulair ambtenaar» wordt ieder persoon verstaan, aan wie in die hoedanigheid de uitoefening van consulaire werkzaamheden is opgedragen, met inbegrip van het hoofd van een consulaire post. Tenzij het tegendeel blijkt wordt hieronder met «consul(s)» bedoeld: «consulaire ambtena(a)r(en)»; overigens zullen beide termen hieronder door elkaar worden gebruikt. Een «consulair beambte» is een persoon die werkzaam is bij de administratieve of technische dienst van een post en een «lid van het bedienend personeel» is werkzaam bij de huishoudelijke dienst.

In het tweede lid van het definitie-artikel wordt op het onderscheid tussen beroeps- en honoraire consuls gewezen. Een definitie van honoraire consuls ontbreekt in het Verdrag.

Het Verdrag bepaalt wel dat beroepsconsuls geen particulier, op winst gericht beroep of bedrijf in de ontvangende staat mogen uitoefenen (artikel 57, eerste lid). Honoraire consuls daarentegen verrichten meestal tevens andere dan consulaire werkzaamheden waarmee zij in hun levensonderhoud voorzien. Zij ontvangen vaak geen regelmatig inkomen van de zendstaat. Wel kunnen zij een bepaalde onkostenvergoeding ontvangen.

De opvattingen over het instituut honorair consul lopen in de verschillende landen uiteen. Sommige landen, waaronder het Koninkrijk, benoemen meer honoraire dan beroepsconsuls (van de 509 in het buitenland werkzame consulaire ambtenaren van het Koninkrijk zijn er slechts 84 beroepsconsulaire ambtenaren). Landen die zelf honoraire consuls benoemen, aanvaarden doorgaans zonder problemen dat andere landen honoraire consuls naar hun land zenden (zo zijn in het Koninkrijk, naast 134 beroeps-, 189 honoraire consulaire ambtenaren werkzaam). Er zijn ook landen die nooit of slechts in uitzonderlijke gevallen honoraire consulaire ambtenaren aanvaarden. Het Verdrag laat in dit opzicht partijen vrij; het verplicht noch tot het benoemen, noch tot het ontvangen van honoraire consulaire ambtenaren (artikel 68).

Het derde lid van artikel 1 tenslotte stipt de categorie leden van consulaire posten aan, die onderdaan van de ontvangende staat zijn of daar duurzaam verblijf houden. Deze categorie personen geniet minder voorrechten en immuniteiten.

Hun voorrechten en immuniteiten zijn neergelegd in artikel 71. De meeste door het Koninkrijk benoemde honoraire consulaire ambtenaren bezitten niet de Nederlandse nationaliteit, maar die van de ontvangende staat. Omgekeerd bezitten de meeste honoraire consuls van andere staten die in het Koninkrijk werkzaam zijn niet de nationaliteit van de zendstaat, maar de Nederlandse (zie in dit verband ook artikel 22).

III. 2. Hoofdstuk I. Consulaire betrekkingen in het algemeen (artikel 2 t/m 27)

Het eerste Hoofdstuk van het Verdrag regelt het aanknopen en onderhouden van consulaire betrekkingen en de beëindiging van de consulaire werkzaamheden.

In *artikel 2, eerste lid*, is de grondregel van consulaire recht neergelegd dat het aanknopen van consulaire betrekkingen tussen staten geschiedt met wederzijds goedvinden. Van belang is dat staten geen recht hebben op een consulaire post in een vreemde staat, net zo min als zij recht hebben op het zenden van diplomatieke vertegenwoordigingen.

Consulaire betrekkingen kunnen worden aangeknoopt tussen staten die geen diplomatieke betrekkingen onderhouden.

Anderzijds houdt ingevolge het *tweede lid* van artikel 2, toestemming tot het aanknopen van diplomatieke betrekkingen tussen staten toestemming in tot het aanknopen van consulaire betrekkingen, tenzij anders is bepaald.

Het Koninkrijk onderhoudt consulaire betrekkingen met alle landen, waarmee het diplomatieke betrekkingen onderhoudt. Voor een uiteenzetting over de diplomatieke betrekkingen van het Koninkrijk zij verwezen naar Kamerstukken II, 1982/83, 16 644 (R 1158), nr. 7, blz. 10.

Het eigenlijke vestigen van de consulaire post mag slechts geschieden met toestemming van de ontvangende staat (*artikel 4, eerste lid*). Dit houdt verband met het feit, dat instemming van de ontvangende staat vereist is met de plaats, waar de post wordt gevestigd, het ressort en de functies.

De consulaire werkzaamheden, waarover hierboven reeds het nodige is gezegd, zijn in *artikel 5* opgesomd (onderdeel a t/m l). De opsomming is niet limitatief, want voor het overige mag de consul alle hem door de zendstaat opgedragen werkzaamheden verrichten, die niet verboden zijn door de ontvangende staat of waartegen deze staat geen bezwaar maakt, of die zijn vermeld in van kracht zijnde verdragen tussen ontvangende en zendstaat (*artikel 5, onderdeel m*).

Als voorbeeld van zo'n werkzaamheid kan bemiddeling bij de uitbetaling van pensioenen en andere uitkeringen worden genoemd. Voor wat betreft de bevoegdheden van de consulaire ambtenaren van het Koninkrijk op het gebied van notariaat en burgerlijke stand (*artikel 5, onderdeel f*) zij verwezen naar de Consulaire Wet (Stb. 1871, 91), zoals deze laatstelijk is gewijzigd bij de Rijkswet van 16 februari 1978, Stb. 158 (zie voor gewijzigde Consulaire Wet Stb. 159) en naar het Consulair Besluit (Stb. 1981, 776). De Nederlanders uit het consulaire ressort van een consulaire ambtenaar hebben er recht op, dat deze zijn bevoegdheden krachtens de Consulaire Wet en het Consulair Besluit desgevraagd uitoefent.

Tevens verdient het vermelding dat de delegatie van het Koninkrijk tijdens de conferentie inzake de opstelling van het Verdrag naar aanleiding van de behandeling van artikel 5, onderdeel l, een verklaring heeft afgelegd met de strekking dat de zinsnede in genoemd artikellid dat de desbetreffende consulaire bevoegdheden slechts kunnen worden uitgeoefend «voor zover de wetten en regelingen van de zendstaat zulks toelaten» niet betekent dat de andere in artikel 5 genoemde bevoegdheden door de consul wel zouden mogen worden uitgeoefend zonder dat de wetten en regelingen van de zendstaat dat toelaten. Ook voor die bevoegdheden geldt dat de consul ze slechts mag uitoefenen voorzover dat toegelaten is krachtens de wetten en regelingen van de zendstaat.

Zeventien consulaire posten van het Koninkrijk maken gebruik van de in *artikel 7* geregelde mogelijkheid om in een andere staat of in andere staten dan die waarin zij zijn gevestigd consulaire werkzaamheden te verrichten. Als voorbeelden kunnen worden genoemd het consulaat in Koeweit, het ressort waarvan tevens Qatar omvat en het consulaat te Perpignan (Frankrijk), dat tevens werkzaamheden in Andorra verricht.

Met betrekking tot *artikel 8* zij vermeld dat 29 consulaire posten van het Koninkrijk werkzaamheden verrichten in de ontvangende staat ten behoeve van derde staten. Tot deze derde staten behoren België, de Bondsrepubliek Duitsland, Denemarken, Frankrijk, Finland, Griekenland, Guatemala, Noorwegen, Portugal, Spanje, Thailand, Venezuela, het Verenigd Koninkrijk en Zweden. Het gaat hier om consulaire posten in Brazilië, Canada, Chili, Colombia, Frankrijk, Ierland, Israël, Italië, Malta, Panama, Peru, Portugal, Spanje, Venezuela en het Verenigd Koninkrijk.

Voorts is op verzoek van de Surinaamse regering bij de onafhankelijkheidswording overeengekomen dat de consulaire belangen van Suriname in het buitenland door Nederland zullen worden behartigd. De posten in landen waar geen Surinaamse vertegenwoordiging aanwezig is, zijn dus gemachtigd Surinaamse staatsburgers, die zich om hulp of voorlichting tot hen wenden, naar vermogen behulpzaam zijn, te ontvangen en zo nodig het geval aan de minister van Buitenlandse Zaken voor te leggen ter instructie. Deze behartiging van consulaire belangen is niet ten gevolge van de gebeurtenissen van 8 december 1982 opgeschort.

Met betrekking tot *artikel 10* kan worden vermeld dat in de regel tot beroepsconsulair hoofd van een consulaat-generaal van het Koninkrijk

kunnen worden benoemd ambtenaren der tweede, derde of vierde klasse; tot hoofd van een consulaat ambtenaren van de buitenlandse dienst der vierde of vijfde klasse en tot hoofd van een vice-consulaat ambtenaren van de buitenlandse dienst der vijfde klasse. In de praktijk is men bij een benoeming tot consul-generaal meestal niet jonger dan 40 jaar, bij een benoeming tot consul meestal niet jonger dan 32 jaar en bij een benoeming tot vice-consul meestal niet jonger dan 30 jaar.

Tot honorair consulaire ambtenaar van het Koninkrijk kunnen personen worden benoemd die al of niet in het bezit zijn van de Nederlandse nationaliteit die een voldoende zelfstandige positie hebben en ook in ander opzicht geschikt kunnen worden geacht om als consulaire vertegenwoordiger van het Koninkrijk op te treden.

In tegenstelling tot het hoofd van een diplomatieke zending wordt het hoofd van een consulaire post niet geaccrediteerd bij de ontvangende staat, maar toegelaten tot de uitoefening van zijn werkzaamheden door middel van een machtiging door de ontvangende staat (*artikel 12, eerste lid*), dit na toezending door de zendstaat aan de ontvangende staat van zijn benoemingsbrevet (*artikel 11*). Deze machtiging, exequatur genaamd, mag zonder opgaaf van redenen geweigerd worden (*artikel 12, tweede lid*). Voor de overige leden van de consulaire post behoeft geen exequatur te worden aangevraagd. Wel moeten naam, categorie en klasse van de consulaire ambtenaar tijdig worden meegedeeld aan de ontvangende staat (*artikel 19, tweede lid*).

Het Koninkrijk maakt gebruik van de in *artikel 19, vierde lid* geboden mogelijkheid en verleent aan alle consulaire ambtenaren een exequatur.

Ingevolge *artikel 17* mag met toestemming van de ontvangende staat een consulaire ambtenaar diplomatieke handelingen verrichten als de zendstaat in de betrokken staat niet door een diplomatieke zending wordt vertegenwoordigd. Een dergelijk handelen wijzigd zijn consulaire status niet en hij verkrijgt daardoor niet de diplomatieke status.

Net als bij een diplomatieke zending mag de ontvangende staat eisen dat de omvang van het consulaire personeel binnen redelijke grenzen wordt gehouden (*artikel 20*).

Van deze bevoegdheid is voorzover bekend tegenover het Koninkrijk nooit gebruik gemaakt. Het Koninkrijk zelf maakt ook geen gebruik van deze bevoegdheid. Consulaire afdelingen van de diplomatieke zendingen van Oosteuropese landen vallen onder de beperkingen die gelden voor deze zendingen (zie Kamerstukken II, 1982/83, 16 644 (R 1158), nr. 7, blz. 16).

De ontvangende staat mag, zonder opgaaf van redenen, een lid van het consulaire personeel tot persona non grata verklaren, waarop deze moet worden teruggetrokken of zijn werkzaamheden beëindigen. Van belang is dat de ontvangende staat geen redenen voor zijn beslissing hoeft aan te voeren. Aan een non-grata-verklaring behoeven geen bezwaren tegen het gedrag van de betrokkene ten grondslag te liggen; ook politieke redenen kunnen een rol spelen (*artikel 23*).

De reden voor het opnemen van *artikel 24* is een praktische; de ontvangende staat dient ervan op de hoogte te zijn aan welke personen zij de in het Verdrag neergelegde voorrechten en immuniteiten moet verlenen.

Behalve op de drie in *artikel 25* genoemde manieren waarop aan de werkzaamheden van een lid van een consulaire post een eind komt kan dit ook gebeuren door het sluiten van de consulaire post of het verbreken van de consulaire betrekkingen.

Krachtens *artikel 27, eerste lid, onderdeel c*, kan de zendstaat wanneer de consulaire betrekkingen tussen twee staten worden verbroken, de behartiging van zijn belangen en van die van zijn onderdanen toevertrouwen aan een derde staat die voor de ontvangende staat aanvaardbaar is. In dit verband kan worden vermeld, dat sinds de verbreking, in 1967, van de betrekkingen tussen de Sovjet-Unie en Polen enerzijds en Israël anderzijds, het Koninkrijk de Israëliëse belangen aldaar behartigt.

Het Koninkrijk behartigt sinds 1975 ook de Portugese belangen in Indonesië.

III. 3. Hoofdstuk II. Faciliteiten, voorrechten en immuniteiten die betrekking hebben op consulaire posten, beroeps-consulaire ambtenaren en andere leden van een consulaire post (artikelen 28 t/m 57)

Dit hoofdstuk is onderverdeeld in twee afdelingen. In Afdeling I zijn de bepalingen opgenomen inzake de faciliteiten, voorrechten en immuniteiten die betrekking hebben op een consulaire post. In Afdeling II zijn de faciliteiten, etc. opgenomen met betrekking tot de leden van een consulaire post.

Niet alle in Afdeling I opgenomen bepalingen gelden ook voor posten die worden geleid door een *honoraire* consulaire ambtenaar. Artikel 58, eerste lid, van Hoofdstuk III van het Verdrag geeft aan welke bepalingen van Afdeling I gelden voor posten die worden geleid door *honoraire* consuls.

Evenmin gelden alle in Afdeling II opgenomen bepalingen ook voor *honoraire* consulaire ambtenaren. Artikel 58, tweede lid, geeft aan welke bepalingen van Afdeling II gelden voor *honoraire* consulaire ambtenaren.

III. 3a. Afdeling I. Faciliteiten, voorrechten en immuniteiten die betrekking hebben op consulaire posten, beroeps-consulaire ambtenaren en andere leden van een consulaire post.

De in deze afdeling (artikelen 28 t/m 39) opgenomen bepalingen moeten waarborgen dat consulaire posten goed en ongestoord kunnen functioneren. De hier beschreven faciliteiten, voorrechten en immuniteiten zijn in opzet vergelijkbaar met die welke met betrekking tot diplomatieke zendingen worden toegekend (vergelijk artikelen 20 t/m 27 van het Verdrag van Wenen 1961). Opmerkelijke verschillen bieden slechts de artikelen 31 en 35, beperkter dan hun evenbeelden in het diplomatieke Verdrag, en de artikelen 36 t/m 38 die in het diplomatieke Verdrag geen evenbeeld hebben. Hieronder wordt daarop teruggekomen.

Consulaire gebouwen zijn in zoverre onschendbaar dat de autoriteiten van de ontvangende staat de gedeelten, die uitsluitend voor consulaire werkzaamheden worden gebruikt, slechts mogen betreden met toestemming van het hoofd van de consulaire post of van de diplomatieke zending van de zendstaat. In geval van brand of andere nood die onmiddellijk beschermend optreden noodzakelijk maakt wordt de toestemming geacht stilzwijgend te zijn gegeven (*artikel 31, eerste en tweede lid*). In dit verband verdient vermelding dat ingevolge artikel 27, eerste lid, onderdeel a, de ontvangende staat ook bij de verbreking van consulaire betrekkingen, zelfs in het geval van gewapend conflict, verplicht is de consulaire gebouwen en de zich aldaar bevindende goederen en archieven te eerbiedigen en te beschermen.

Wat betreft *artikel 34* zij vermeld dat op het personeel, dat werkzaam is bij de consulaire afdeling van de ambassade van de Sowjet-Unie dezelfde voorschriften van toepassing zijn als die, welke van toepassing zijn op het overige personeel van deze ambassade (zie Kamerstukken II, 1982/83, 16644 (R 1158), nr. 7, blz. 24 en 25).

De bevoegde autoriteiten van de ontvangende staat mogen, indien zij ernstige redenen hebben om aan te nemen dat de consulaire koerierzending een ongeoorloofde inhoud bevat, verzoeken dat deze zending in hun aanwezigheid wordt geopend door een daartoe gemachtigde vertegenwoordiger van de zendstaat. Indien de zendstaat aan dit verzoek weigert te voldoen moet de zending naar de plaats van herkomst worden teruggestuurd (*artikel 35, derde lid*).

Consulaire ambtenaren moeten vrijelijk met onderdanen van de zendstaat in contact kunnen treden en dezen kunnen bezoeken. Hetzelfde recht hebben de onderdanen van de zendstaat ten opzichte van de consulaire ambtenaren in de ontvangende staat. Indien de betrokkene daarom vraagt wordt de consulaire post door de bevoegde autoriteiten in kennis gesteld van het in verzekerde bewaring stellen van onderdanen van de zendstaat. De consulaire ambtenaren mogen de betrokkene bezoeken, met hem

spreken, brieven met hem wisselen en voor zijn vertegenwoordiging in rechte zorgen, het laatste tenzij de betrokken onderdaan van de zendstaat zich daartegen verzet.

Genoemde rechten dienen overigens, zo is bepaald in het tweede lid, te worden uitgeoefend overeenkomstig de wetten en regelingen van de ontvangende staat. Daarbij mogen deze wetten en regelingen het doel, waarvoor genoemde rechten worden verleend, niet in de weg staan (*artikel 36*). Nederland leeft reeds thans de in artikel 36 neergelegde verplichtingen – als internationaal gewoonterecht – na.

Ten aanzien van artikel 36, eerste lid, onderdeel b kan worden vermeld, dat de Staatssecretaris van Justitie op 19 maart 1980 aan de (Geneesheer-) Directeuren van de Penitentiare Inrichtingen en Diensten heeft opgedragen elke vreemdeling na binnenkomst in de inrichtingen waarvan zij de leiding hebben erop te wijzen dat hij, indien hij dat wenst, de diplomatieke of consulaire vertegenwoordiger van de staat, waarvan hij onderdaan is, omtrent zijn detentie op de hoogte kan stellen. Ten einde de vreemdeling in staat te stellen reeds op een veel eerder tijdstip met zijn consulaire of diplomatieke vertegenwoordiging contact te zoeken – welk contact bij voorbeeld in verband met taalproblemen vaak zeer wenselijk wordt geacht – wordt hem na zijn aanhouding, op het politiebureau, een vrouwblad uitgereikt waarin onder het hoofdje «Consulaire hulp» op de hier bedoelde rechten wordt gewezen. Het betreffende vrouwblad «U bent aangehouden en daarna in verzekering gesteld» wordt reeds enige jaren in zeven verschillende talen op de politiebureaus uitgereikt aan aangehouden vreemdelingen om hun te wijzen op hun rechten als verdachte.

Wanneer het Koninkrijk zal zijn toegetreden tot het onderhavige Verdrag zullen de andere partijstaten ook op grond van het Verdrag op hun verplichtingen terzake kunnen worden gewezen. Van landen die geen partij zijn bij het onderhavige Verdrag mag worden verwacht dat zij op basis van wederkerigheid Nederlanders op dezelfde wijze zullen behandelen als in artikel 36 is geregeld wanneer het Koninkrijk die regeling als verdragspartij zelf toepast.

III. 3. b. Afdeling II. Faciliteiten, voorrechten en immuniteiten met betrekking tot beroeps-consulaire ambtenaren en andere leden van een consulaire post.

Zoals hierboven reeds is opgemerkt zijn de faciliteiten, voorrechten en immuniteiten van de leden van de consulaire post beperkter dan die welke aan de leden van de diplomatieke zending toekomen. Bij het lezen van de bepalingen inzake de faciliteiten, etc. van de leden van een consulaire post (artikel 40 t/m 68) is het van belang in het oog te houden op welke categorie leden van een consulaire post elke bepaling van toepassing is. De verschillende categorieën zijn gedefinieerd in het hierboven reeds behandelde artikel 1 van het Verdrag.

In het voorgaande werd er reeds op gewezen dat niet alle bepalingen van Afdeling II ook van toepassing zijn op honoraire consulaire ambtenaren en dat artikel 58, tweede lid, aangeeft welke bepalingen van Afdeling II gelden voor deze ambtenaren. Het Verdrag regelt niet met zoveel woorden welke bepalingen gelden voor beroeps-consulaire ambtenaren en beroeps-consulaire beambten, die werkzaam zijn op een consulaire post die wordt geleid door een honoraire consulaire ambtenaar. Ook uit de totstandkomingsgeschiedenis van het Verdrag valt niet op te maken of op deze categorie personen nu Afdeling II van Hoofdstuk II of Hoofdstuk III van toepassing moet worden geacht. Het Koninkrijk heeft een aantal posten die worden geleid door een honoraire consulaire ambtenaar en waaraan één of meer beroepsconsulaire ambtenaren, dan wel beroeps-consulaire beambten zijn verbonden. Het betreft hier uitgezonden ambtenaren van de Buitenlandse Dienst. Het is niet wenselijk dat de beroeps-consulaire ambtenaren en beambten op een post geleid door een beroepsconsul heel andere voor-

rechten en immuniteiten genieten dan dezelfde personen werkzaam op een post die wordt geleid door een honoraire consul. Het ligt daarom in de bedoeling om bij toetreding tot het Verdrag een interpretatieve verklaring af te leggen met de strekking dat het Koninkrijk Afdeling II ook van toepassing acht op de beroeps-consulaire ambtenaren en beroeps-consulaire beambten die werkzaam zijn op een post die wordt geleid door een honoraire consulaire ambtenaar. Voor de Nederlandse tekst van deze verklaring zij verwezen naar bijlage 2 bij deze toelichting.

In deze paragraaf van de toelichting zal nu eerst worden aangegeven welke faciliteiten, etc. de *beroeps-consulaire ambtenaar* bezit. Vervolgens zal worden vermeld welke faciliteiten, etc. de *overige leden* van een consulaire post die wordt geleid door een beroeps-consulaire ambtenaar aan het Verdrag kunnen ontleen. In de volgende paragraaf van de toelichting zal worden behandeld welke faciliteiten, etc. *honoraire consulaire ambtenaren*, hebben.

De ontvangende staat moet alle maatregelen nemen om te verhinderen dat de persoon, vrijheid of waardigheid van beroeps-consulaire *ambtenaren* in gevaar gebracht wordt (*artikel 40*).

Beroeps-consulaire ambtenaren zijn, anders dan hun diplomatieke collega's, niet zonder meer persoonlijk onschendbaar. Zij kunnen ingeval van een ernstig misdrijf worden gearresteerd of in voorlopige hechtenis genomen (*artikel 41, eerste lid*). Voorts kan bij de tenuitvoerlegging van een onherroepelijke rechterlijke uitspraak de persoonlijke vrijheid van de beroeps-consulaire ambtenaar worden beperkt (*artikel 41, tweede lid*).

Bij een strafvervolgning moet de beroeps-consulaire ambtenaar voor de bevoegde autoriteiten verschijnen, maar het proces moet gevoerd worden op een manier die zo min mogelijk afbreuk doet aan de uitoefening van de consulaire werkzaamheden (*artikel 41, derde lid*).

Anders dan de diplomatieke ambtenaren zijn de consulaire ambtenaren in beginsel onderworpen aan de rechtsmacht van de ontvangende Staat tenzij anders bepaald. De enige en inderdaad voor een goede taakvervulling nodige uitzondering bestaat in immuniteit van rechtsmacht voor handelingen verricht in de uitoefening van die taak (*artikel 43, eerste lid*). Naar de vanouds door Nederland op dit stuk gekoesterde opvattingen dient deze door het volkenrecht geboden uitzondering te worden begrepen als strikt beperkt tot ambtshandelingen.

Dit blijkt reeds uit het memorandum dat de Nederlandse Regering, in antwoord op een enquête van de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties, hem in 1957 heeft toegezonden (V.N. Legislative Series, Vol. VII (1958) (St/LEG/SER. B7) blz. 201 e.v.) Het besturen of doen besturen van een automobiel wordt in deze opvatting niet aangemerkt als een ambtshandeling, ook niet ingeval de rit plaatsvindt in de uitoefening van de dienst. Dit is bevestigd door de Rechtbank Amsterdam, interlocutoir vonnis van 31 januari 1956 in de zaak Weduwe Van der K. vs. S. (zie International Law in The Netherlands, een Uitgave van het T. M. C. Asser Instituut, Vol. III (1980), blz. 277).

De immuniteit wordt, wat de burgerrechtelijke rechtsmacht betreft, nader beperkt (*artikelen 43, tweede lid*) door twee uitzonderingen die in het door de ILC voorgestelde ontwerp niet voorkwamen. De tweede dezer uitzonderingen, inzake schade-acties wegens een ongeval veroorzaakt door een voertuig, vaartuig of luchtvaartuig, is in de hierboven beschreven beperkte opvatting der immuniteit eigenlijk ten overvloede, immers ambtshandelingen met de hier genoemde voorwerpen laten zich nauwelijks denken.

In tegenstelling tot diplomatieke ambtenaren zijn de leden van een consulaire post als regel niet vrijgesteld van de, uit het nationale recht van de ontvangende Staat voortvloeiende, plicht om te getuigen. Nochtans zal op een beroeps-consulaire ambtenaar ingeval deze zou weigeren, geen dwang worden uitgeoefend (*artikel 44*). Leden van een consulaire post behoeven ingevolge het derde lid echter niet als getuige op te treden

terzake van dienstaangelegenheden. Evenmin zijn zij gehouden officiële brieven en documenten die op zo'n aangelegenheid betrekking hebben, over te leggen. Opgemerkt zij dat, ook wanneer de zendstaat deze immuniteit zou opheffen (*artikel 45*) en betrokkene mitsdien tot getuigen verplicht wordt, toch staande blijft dat hij niet kan worden verplicht nu ook officiële stukken over te leggen. Deze laatste blijven onder de onschendbaarheid van de consulaire archieven (*artikel 33*).

Ten aanzien van de in *artikel 45* voorziene mogelijkheid om afstand van immuniteit te doen zij vermeld, dat de Commissie voor Internationaal Recht van de VN in haar toelichting op de ontwerp-artikelen er al op heeft gewezen dat als eenmaal afstand is gedaan van immuniteit, de immuniteit niet meer in hoger beroep kan worden ingeroepen. Voor afstand van immuniteit van executie van een gerechtelijke beslissing is echter, ingevolge *artikel 45*, vierde lid, steeds een afzonderlijke verklaring nodig.

In geval van afstand doen van immuniteit is het overigens de zendstaat die dit doet. Het is de consulaire ambtenaren en beambten van het Koninkrijk verboden afstand te doen van hun immuniteit zonder een daartoe strekkende machtiging door of vanwege de minister van Buitenlandse Zaken.

Met betrekking tot *artikel 46, tweede lid* kan worden opgemerkt dat de situatie waarvoor deze bepaling geschreven is, namelijk van een consulaire beambte, die niet in vaste dienst is van de zendstaat, op een post die wordt geleid door een beroepsconsul of die in de ontvangende staat een eigen winstgevend, dat wil zeggen op winst gericht beroep uitoefent, zich in de praktijk zelden voordoet.

Alweer in tegenstelling tot de woning van de diplomatieke ambtenaar, is de particuliere woning van de beroeps-consulaire ambtenaar niet onschendbaar. De beroeps-consulaire ambtenaar bezit voorts wel een aantal vrijstellingen op het gebied van sociale zekerheid, belastingen, douanerechten en persoonlijk dienstbetoon, die vrijwel gelijk zijn aan die van diplomatieke ambtenaren (*artikelen 48, 49, 50 en 51*). Op de vrijstellingen op het gebied van sociale zekerheid en de belastingvrijstellingen zal hieronder, in Hoofdstuk IV, nog worden teruggekomen.

Met betrekking tot de voorrechten en immuniteiten van de *overige leden* van een consulaire post, geleid door een beroeps-consulaire ambtenaar moge het volgende worden opgemerkt.

Het artikel over persoonlijke onschendbaarheid (*artikel 41*) is alleen van toepassing op consulaire ambtenaren. Consulaire beambten genieten deze onschendbaarheid niet. Zij hebben wel ten aanzien van diensthandelingen dezelfde immuniteit van rechtsmacht van de rechterlijke of administratieve autoriteiten als de consulaire ambtenaar (*artikel 43*). Wanneer de consulaire ambtenaar weigert op te treden als getuige bij gerechtelijke of administratieve procedures, mag er geen dwang tegen hem worden uitgeoefend of een strafmaatregel worden genomen. Dit geldt niet voor de overige leden van de consulaire post (*artikel 44, eerste lid*).

De bepalingen inzake belastingvrijstellingen gelden zowel voor consulaire ambtenaren als voor consulaire beambten en hun gezinsleden (*artikel 49, eerste lid*).

Leden van het bedienend personeel zijn vrijgesteld van rechten en belastingen die worden geheven op het loon dat zij voor hun werk ontvangen (*artikel 49, tweede lid*). Gezinsleden van het bedienend personeel en leden van het particuliere personeel genieten geen voorrechten en immuniteiten onder het Verdrag.

Terwijl de goederen voor het persoonlijk gebruik van consulaire ambtenaren en hun inwonende gezinsleden geheel zijn vrijgesteld van douanerechten en -onderzoek, is dat voor consulaire beambten slechts het geval met betrekking tot goederen die worden ingevoerd wanneer zij zich voor de eerste keer inrichten (*artikel 50, eerste en tweede lid*).

Zoals hierboven reeds opgemerkt, verbiedt het Verdrag beroepsconsulaire ambtenaren een op persoonlijk gewin gericht beroep of bedrijf uit te oefenen in de ontvangende staat. Indien een consulaire beambte of een lid

van het bedienend personeel zulk een beroep of bedrijf uitoefent, genieten hij en zijn gezinsleden en de leden van zijn particulier personeel geen van de in hoofdstuk II van het Verdrag neergelegde voorrechten en immuniteiten. Leden van het gezin van een lid van een consulaire post genieten, indien zij zelf in de ontvangende staat betaald werk verrichten evenmin deze voorrechten en immuniteiten (*artikel 57*). Op deze bepaling van het Verdrag zal hieronder, in hoofdstuk IV van de toelichting nog worden teruggekomen.

III. 4. Hoofdstuk III. Regels betreffende honoraire consulaire ambtenaren en consulaire posten die door zulke ambtenaren worden geleid (artikel 58 t/m 68)

Omdat de honoraire consulaire ambtenaar, anders dan beroeps-consulaire ambtenaren, naast zijn consulaire werk ook andere werkzaamheden, gericht op persoonlijk gewin, mag verrichten, moesten de aan hem en zijn post toegekende immuniteiten enigermate worden beperkt.

De bepalingen in Hoofdstuk II die ook gelden ten aanzien van posten met aan het hoofd een honoraire consulaire ambtenaar, worden in *artikel 58, eerste lid* opgesomd. Dit zijn onder meer de bepalingen met betrekking tot vrijheid van beweging in de ontvangende staat, vrijheid van verbindingen en contact met de onderdanen van de zendstaat.

De gebouwen van de consulaire post geleid door een honoraire consulaire ambtenaar zijn niet onschendbaar; dit geldt wel voor de archieven van de honoraire consulaire ambtenaar, op voorwaarde dat zij gescheiden worden gehouden van andere papieren en documenten die geen betrekking hebben op zijn consulaire werkzaamheden (*artikel 61*).

Honoraire consulaire ambtenaren genieten dezelfde immuniteit van rechtsmacht voor handelingen verricht in hun officiële hoedanigheid als de beroeps-consulaire ambtenaren (*artikel 58, tweede lid*, juncto *artikel 43*).

De honoraire consulaire ambtenaar geniet echter niet de zelfde persoonlijke onschendbaarheid als de beroeps-consulaire ambtenaar, zij het dat ook een strafproces tegen een honoraire consulaire ambtenaar moet worden gevoerd op een wijze die zo min mogelijk afbreuk doet aan de uitoefening van zijn werkzaamheden (*artikel 63, vgl. artikel 41*).

Met betrekking tot *artikel 65* kan worden opgemerkt dat de situatie waarvoor deze bepaling geschreven is, namelijk van een honoraire consulaire ambtenaar zonder betaalde nevenactiviteiten, zich in de praktijk zelden voordoet. De honoraire consulaire ambtenaar behoeft geen belasting te betalen over de onkostenvergoeding en emolumenten die hij voor het uitoefenen van zijn consulaire werkzaamheden van de zendstaat ontvangt (*artikel 66*).

Aan de gezinsleden van de honoraire consulaire ambtenaar en van de beambten, die werkzaam zijn bij een consulaire post geleid door een honoraire consulaire ambtenaar kent het Verdrag geen voorrechten en immuniteiten toe (*artikel 58, derde lid*).

III. 5. Hoofdstuk IV en V. Algemene en Slotbepalingen (artikel 69 t/m 79)

In hoofdstuk IV van het Verdrag zijn onder meer de voorrechten en immuniteiten van de leden van de consulaire post en hun gezinsleden die onderdaan zijn van de ontvangende staat of die daar duurzaam verblijf houden, neergelegd. Consulaire ambtenaren die onderdaan zijn van, of duurzaam verblijf houden in de ontvangende staat genieten slechts persoonlijke onschendbaarheid en immuniteit van rechtsmacht m.b.t. officiële handelingen verricht in de uitoefening van hun werkzaamheden. Zij behoeven ook niet als getuige op te treden inzake aangelegenheden die verband houden met deze werkzaamheden of daarover documenten over te leggen of als getuige-deskundige met betrekking tot het recht van de zendstaat op te treden (*artikel 71, eerste lid*). De ontvangende staat is krachtens het Verdrag niet verplicht de gezinsleden van de consuls en de

andere leden van de consulaire post die onderdaan zijn van de ontvangende staat of daar duurzaam verblijf houden en hun gezinsleden faciliteiten, voorrechten of immuniteiten te verlenen. De rechtsmacht over deze personen moet echter worden uitgeoefend op een wijze die de uitoefening van de werkzaamheden van de consulaire post niet onnodig hindert (*artikel 71, tweede lid*).

Bij de toepassing van het Verdrag mogen de verdragstaten in beginsel geen onderscheid maken tussen de verschillende verdragstaten (*artikel 72, eerste lid*). Past een land een bepaling van het Verdrag beperkt toe op posten in zijn land, dan mogen de betrokken zendstaten op basis van wederkerigheid hetzelfde doen ten opzichte van de posten van dat land. Staten mogen elkaar krachtens gewoonterecht of bij verdrag ook een gunstiger behandeling toekennen dan in het onderhavige Verdrag is voorgeschreven (*artikel 72, tweede lid*). Andere verdragen tussen partijen laat het Verdrag dan ook onverlet (*artikel 73*).

Met betrekking tot artikel 73 valt te vermelden dat tussen 1850 en 1925 het Koninkrijk met een vijftiwintigtal landen bilaterale verdragen heeft gesloten die nog van kracht zijn. In deze verdragen zijn de voorrechten en immuniteiten geregeld van de wederzijdse consuls in beide landen of in de wederzijdse koloniën van beide landen, of, zoals in het overgrote deel van deze verdragen, van de consuls van het andere land in de Nederlandse koloniën. Deze verdragen wijken op een aantal punten af van het Verdrag en kunnen in vergelijking met het Verdrag als verouderd beschouwd worden.

Het lijkt ons wenselijk dat, wanneer het Koninkrijk partij zal zijn geworden bij het Verdrag, de consulaire betrekkingen met andere landen zoveel mogelijk op uniforme wijze op basis van het Verdrag geregeld zijn. Daarom zal voorzover zij partij zijn bij het Verdrag met bovengenoemde landen contact worden opgenomen teneinde de verouderde verdragen op te zeggen.

Aangezien die opzeggingen dan in het kader staan van het partij worden van het Koninkrijk bij het consulaire Verdrag en van de uitvoering daarvan door het Koninkrijk, zal voor deze opzeggingen ingevolge additioneel artikel XXI, eerste lid, onderdeel b, van de Grondwet, juncto artikel 62, eerste lid, onderdeel b, van de Grondwet naar de tekst van 1972 geen parlementaire goedkeuring nodig zijn. In bijlage 3 bij deze toelichting is een lijst van de verdragen waar het om gaat opgenomen.

IV. De uitvoering van het verdrag

Algemeen

Meer dan het Weense Verdrag inzake diplomatiek verkeer, dat in overwegende mate een codificatie vormde van lang bestaande gewoonterechtelijke regels, zal het onderhavige Verdrag, met name daar waar het de rechtspositie regelt die aan de consuls toekomt op het territorium van de ontvangende staat, deels tevens moeten worden gezien als een ontwikkeling van nieuw recht. De voorheen bestaande rechtsregels op dit stuk, in verdragen en vaste gebruiken, liepen immers van land tot land in sterker mate uiteen dan de regels betreffende de rechtspositie van diplomatieke vertegenwoordigers.

De noodzaak om ten aanzien van de consuls uit een veelheid van bestaande regels en gebruiken een keuze te maken, verschillen van inzicht te overbruggen en orde te brengen in de onoverzichtelijke toestand, had, vanzelfsprekend, een unificerend effect. Tegelijk heeft zij een zekere mate van «opwaartse druk» uitgeoefend op de omvang van de voorrechten en immuniteiten die krachtens het Verdrag aan de consuls moeten worden toegekend. Er was ter conferentie de, niet onbegrijpelijke, neiging zich ten deze te spiegelen aan de inhoud van het twee jaar eerder tot stand gebrachte diplomatieke Verdrag.

Het bovenstaande mogelijk duidelijk maken dat de hier te lande bestaande regelingen ten aanzien van buitenlandse consulaire vestigingen, voor zoveel daarin iets zou moeten worden bijgesteld naar aanleiding van het Weense Verdrag, eerder enige verruiming op het stuk van de voorrechten en immuniteiten behoeften dan een beperking. Intussen zijn de desbetreffende regelingen hier te lande naar de mate waarin zij toch herzien werden reeds goeddeels op de Weense regels toegesneden. Waar nodig wordt daarop hieronder nog teruggekomen.

IV.1. Consulaire belasting vrijstellingen

De artikelen 32, 39, tweede lid, 49, 50, eerste en tweede lid, 51, aanhef onderdeel b, 58, eerste en derde lid, 60, 62 en 66 regelen de consulaire belastingvrijstellingen.

De nationale bepalingen op dit punt zijn in diverse wetten en besluiten opgenomen en vinden hun grondslag in het volkenrecht en het internationale gebruik. Zij zijn in overeenstemming met de minimumeisen die het Verdrag stelt.

Op één punt, waar de voorwaarden waaronder in Nederland consulaire belastingvrijstellingen werden verleend tot dusver minder stringent waren dan het Verdrag regelt achten wij wijziging van de wetgeving gewenst.

Artikel 1, derde lid, in verbinding met artikel 71 van het Verdrag regelt onder meer de bijzondere status van leden van de consulaire post en van het particulier personeel, alsmede hun gezinsleden, die ingezetene zijn van de ontvangende staat. Artikel 71 van het Verdrag stelt met betrekking tot de verlening van consulaire vrijstellingen in dit verband de voorwaarde dat de personen, genoemd in deze bepaling, niet «duurzaam verblijf» houden in de ontvangende staat.

Zoals opgemerkt ter gelegenheid van de schriftelijke behandeling in de Tweede Kamer van het Verdrag inzake diplomatiek verkeer (zie Kamerstukken II, 1980/81 16 644 (R 1158), nr. 1, blz. 7 en 8 alsmede II, 1982/83, 16 644 (R 1158), nr. 7, blz. 34) ontbreekt deze voorwaarde in de nationale wetgeving en dient aanpassing aan het Verdrag plaats te vinden.

Het tweede punt waarop aanpassing van de nationale wetgeving noodzakelijk lijkt, vloeit niet voort uit de toetreding tot het onderhavige Verdrag maar uit de toetreding tot het Verdrag inzake diplomatiek verkeer. Laatstgenoemd Verdrag stelt terzake van de verlening van diplomatieke belastingvrijstellingen ten behoeve van personen, in tegenstelling tot de huidige nationale wetgeving, niet de voorwaarde dat in de ontvangende staat geen particulier winstgevend beroep of bedrijf mag worden uitgeoefend. Ter gelegenheid van de toetreding van Nederland tot het diplomatiek verdrag wordt dan ook overwogen deze nationale voorwaarde voor de verlening van diplomatieke vrijstellingen te laten vervallen. Hierdoor wordt voorkomen dat het verrichten van werkzaamheden, andere dan de officiële, leidt tot het verval van belastingvrijstellingen buiten de sfeer van die andere werkzaamheden. Aangezien Nederland bij de verlening van belastingvrijstellingen van oudsher geen onderscheid maakt tussen (gezinsleden van) personen werkzaam in de diplomatieke sfeer en (gezinsleden van) personen werkzaam in de consulaire sfeer, betekent het voorgaande dat de voorwaarde welke, zoals gezegd, thans nog is opgenomen in de nationale wetgeving ook ten aanzien van laatstgenoemde categorie personen dient te vervallen. Een en ander houdt in dat Nederland na aanvaarding van het Verdrag geen gebruik zal maken van de in artikel 57, tweede lid, van dit Verdrag geboden mogelijkheid om geen consulaire belastingvrijstellingen te verlenen aan de personen, genoemd in deze bepaling, die hier te lande een particulier winstgevend beroep of bedrijf uitoefenden.

IV. 2. Consulaire vrijstellingen van sociale zekerheidsvoorschriften

Artikel 48 regelt de vrijstelling van sociale verzekeringen van leden van consulaire posten die worden geleid door beroepsconsulaire ambte-

naren. Ingevolge Hoofdstuk III van het Verdrag wordt aan leden van consulaire posten, geleid door een honoraire consul (dus inclusief de honoraire consul zelf) geen vrijstelling van sociale verzekeringen verleend.

Leden van consulaire posten en hun gezinsleden die onderdaan zijn van de ontvangende staat of daar duurzaam verblijven genieten, ingevolge artikel 71, deze vrijstelling evenmin.

Ten aanzien van de diverse wetten en besluiten waarin nationale vrijstellingen zijn neergelegd, kan wat betreft hun grondslag en hun verhouding tot het Verdrag hetzelfde worden opgemerkt als hiervoor geschiedde met betrekking tot de consulaire belastingvrijstellingen. Zulks geldt ook voor de in de onderhavige bepalingen voorkomende voorwaarde van «geen duurzaam verblijf» in de ontvangende staat, waaraan voldaan moet zijn om voor de vrijstellingen in aanmerking te komen.

Naast deze beperking is aanpassing van de nationale wet vereist, omdat deze nog niet geheel aan de bepalingen van het Verdrag voldoet. Artikel 48, tweede lid, stelt de particuliere bediende die uitsluitend in dienst is van een lid van een consulaire post vrij van de regelingen op het gebied van de sociale verzekering, mits hij geen onderdaan is van of duurzaam verblijf houdt in de ontvangende staat en op hem de voorschriften op het terrein van de sociale verzekering van toepassing zijn, die in de zendstaat of in een derde staat van kracht zijn. Indien aan een van deze voorwaarden niet is voldaan, dan dient het betrokken lid van een consulaire post de verplichtingen in acht te nemen, die de voorschriften op het terrein van de sociale verzekeringen van de ontvangende staat aan werkgevers opleggen.

De leden van het particuliere personeel zijn nu nog zonder meer aan de Nederlandse volks- en werknemersverzekeringen onderworpen. Ten tijde van de inwerkingtreding van het Verdrag voor het Koninkrijk zal echter de betreffende wetgeving bij algemene maatregel van bestuur met de bepalingen van het Verdrag in overeenstemming zijn gebracht. Het voorgaande moet overigens wel in samenhang worden gelezen met wat hierna wordt opgemerkt in verband met regelingen ter zake van het kader van de EG en de Raad van Europa en met bilaterale verdragen.

De speciale regeling in EG-verband op het gebied van de sociale zekerheid berust op EEG-Verordening 1408/71 en de uitvoering daarvan in de EEG-Verordening 574/72 (Publicatieblad nr. L 230, 22 augustus 1983). Voor zover hier van belang blijft de positie van personeelsleden van consulaire vertegenwoordigingen van de lid-staten van de Europese Gemeenschappen op het gebied van de sociale zekerheid beheerst door de twee hier genoemde EEG-Verordeningen.

Deze bijzondere regelingen zijn toegestaan krachtens artikel 73, tweede lid, van het onderhavige Verdrag. Het begrip «personeelsleden van consulaire posten» behoeft hier enige verduidelijking. Voor het bedienend personeel geldt namelijk een andere regeling dan voor het overige personeel van de consulaire posten. Dit geldt ook voor de particuliere bedienden van leden van een consulaire post. In tegenstelling tot het overige personeel van de consulaire post – dat voor wat betreft de voor de zendstaat verrichte werkzaamheden valt onder de sociale zekerheidsvoorschriften van die laatstgenoemde staat (zie artikel 2, derde lid, juncto artikel 13, tweede lid, onder d, van EEG-Verordening 1408/71⁹ – valt het bedienend personeel (op grond van artikel 16, eerste lid, van dezelfde EEG-verordening) in eerste instantie onder de wetgeving van de staat op wiens grondgebied het werkzaam is, derhalve die van de staat van ontvangst.

Op basis van artikel 16, tweede lid, van de EEG-Verordening kan dit personeel evenwel kiezen voor de toepassing van de wetgeving van de zendstaat waarvan het onderdaan is. Dezelfde regeling is van toepassing op de particuliere bedienden van diplomaten. Een soortgelijke regeling is neergelegd in het Europees Verdrag inzake sociale zekerheid van 14 december 1972 (laatstelijk Trb. 197). Verwezen moge worden naar de artikelen 14, onderdeel (d) en 17, eerste lid, van dat verdrag. Voorts bevatten ook de door Nederland met Griekenland (laatstelijk Trb. 1970,

⁹ Publ. blad EEG L 230 van 22 augustus 1983.

113), Joegoslavië (laatstelijk Trb. 1979, 32), Marokko (laatstelijk Trb. 1973, 129), Portugal (laatstelijk Trb. 1980, 203), Spanje (laatstelijk Trb. 1974, 80) en Tunesië (laatstelijk Trb. 1979, 182) gesloten bilaterale verdragen inzake sociale zekerheid regelingen die aansluiten bij de regelingen in EG- en Raad van Europa-verband zoals hiervoor uiteengezet. Volgens de bepalingen van deze bilaterale verdragen is op het bedienend personeel van toepassing de sociale zekerheidswetgeving van de ontvangende staat. Degenen van dit personeel, die de nationaliteit van de zendstaat bezitten kunnen echter kiezen voor de toepassing van de wetgeving van de zendstaat. Deze regeling geldt eveneens voor de particuliere bedienden in dienst van ambtenaren van de betrokken posten.

De in het verdrag met Zwitserland (Trb. 1971, 105) neergelegde regeling wijkt enigszins af van die in vorengenoemde verdragen, in deze zin dat in het verdrag met Zwitserland ook voor de leden van de consulaire posten, de van toepassing zijnde wetgeving wordt aangewezen, namelijk die van de zendstaat.

Bij het overige personeel van de post alsmede op de particuliere bedienden van de leden van de consulaire post is de wetgeving van de ontvangende staat van toepassing, met voor onderdanen van de zendstaat de mogelijkheid van keuze voor toepassing van de wetgeving van de staat.

V. Voorbehouden en bezwaren

Het ligt niet in het voornemen van de regering om bij toetreding tot het Verdrag enig voorbehoud te maken. Een aantal landen heeft bij het partij worden bij het Verdrag wel voorbehouden gemaakt. De tekst van deze voorbehouden is afgedrukt in Trb. 1981, 143, blz. 41 t/m 48. Met uitzondering van enkele voorbehouden van de Verenigde Arabische Republiek en van Marokko zijn deze voorbehouden voor de regering acceptabel.

De Verenigde Arabische Republiek maakt met betrekking tot artikel 46, eerste lid, van het Verdrag (vrijstelling van vreemdelingenregistratie en van verblijfsvergunningen) het voorbehoud dat het niet van toepassing zal zijn op consulaire beampten. Ten aanzien van artikel 49 (vrijstelling van belasting) maakte de VAR het voorbehoud dat dit artikel niet van toepassing zal zijn op consulaire beampten en het bedienend personeel.

Het VAR-voorbehoud inzake artikel 62 (vrijstelling van douanerechten van goederen bestemd voor het officiële gebruik op een consulaire post die wordt geleid door een honoraire consul) strekt ertoe om dit artikel geheel niet toe te passen. Marokko maakte hetzelfde voorbehoud met betrekking tot artikel 62. De regering is voornemens om bij de toetreding bezwaren tegen deze voorbehouden aan te tekenen. De Nederlandse tekst van de te maken bezwaren is als bijlage 5 bij deze nota gevoegd.

VI. Facultatieve protocollen betreffende respectievelijk de verkrijging van nationaliteit en de verplichte regeling van geschillen

Bij het Verdrag zijn twee Protocollen gevoegd die mutatis mutandis identiek zijn aan die bij het Verdrag van Wenen inzake diplomatiek verkeer en die derhalve thans, naar het voorkomt, geen bespreking meer behoeven.

Het ligt in de bedoeling om bij het Protocol betreffende de verkrijging van nationaliteit dezelfde verklaring af te leggen als de verklaring bij het desbetreffende Protocol bij het Verdrag inzake diplomatiek verkeer. Voor de tekst van deze verklaring zij verwezen naar bijlage 4 bij deze toelichting.

VII. Koninkrijkspositie

Aangezien de regering van de Nederlandse Antillen de wens te kennen heeft gegeven dat het Verdrag en de daarbij behorende protocollen mede

voor de Nederlandse Antillen zal gelden, wordt de goedkeuring gevraagd voor het gehele Koninkrijk.

De Minister van Buitenlandse Zaken a.i.,
F. Korthals Altes

De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes

De Staatssecretaris van Financiën,
H. E. Koning

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid a.i.,
F. Korthals Altes

De Minister van Binnenlandse Zaken a.i.,
F. Korthals Altes

BIJLAGE 1

1. Lijst van partijen bij het Verdrag

Algerije
Argentinië
Australië
Bahamas
Bangladesh
België
Benin
Bhoetan
Bolivia
Bondsrepubliek Duitsland
Boven-Volta
Brazilië
Canada
Chili
China
Colombia
Costa Rica
Cuba
Cyprus
Denemarken
Djibouti
Dominicaanse Republiek
Ecuador
Egypte
El Salvador
Equatoriaal-Guinee
Fiji
Filippijnen
Finland
Frankrijk
Gabon
Ghana
Griekenland
Guatemala
Guyana
Haïti
Honduras
Ierland
India
Indonesië
Irak
Iran
Italië
Jamaica
Joegoslavië
Jordanië
Kaapverdië
Kameroen
Kenia
Kiribati
Koeweit
Korea
Korea (Dem. Volksrep.)
Laos
Lesotho
Libanon

Liechtenstein
Luxemburg
Madagascar
Malawi
Mali
Marokko
Mauritius
Mexico
Nepal
Nicaragua
Nieuw-Zeeland
Niger
Nigeria
Noorwegen
Oman
Oostenrijk
Pakistan
Papoea Nieuw-Guinea
Panama
Paraguay
Peru
Polen
Portugal
Roemenië
Rwanda
Senegal
Seychellen
Somalië
Spanje
Suriname
Syrië
Tanzania
Tonga
Trinidad en Tobago
Tsjechoslowakije
Tunesië
Turkije
Uruguay
Vaticaanstad
Venezuela
Verenigde Arabische Emiraten
Verenigd Koninkrijk
Verenigde Staten van Amerika
Vietnam
IJsland
Zaire
Zweden
Zwitserland

2. Lijst van partijen bij het Protocol betreffende de verkrijging van nationaliteit

België
Bondsrepubliek Duitsland
Denemarken
Dominicaanse Republiek
Filippijnen
Finland

Gabon
Ghana
India
Indonesië
Irak
Iran
Italië
Kenia
Korea
Laos
Madagascar
Malawi
Marokko
Nepal
Niger
Noorwegen
Oman
Opper-Volta
Panama
Paraguay
Senegal
Suriname
Tunesië
Verenigde Arabische Emiraten
Vietnam
IJsland
Zweden

3. Lijst van partijen bij het Protocol betreffende de verplichte regeling van geschillen

Australië
België
Bondsrepubliek Duitsland
Denemarken
Dominicaanse Republiek
Filippijnen
Finland
Frankrijk
Gabon
India
Iran
Italië
Kenia
Korea
Laos
Liechtenstein
Luxemburg
Madagascar
Malawi
Mauritius
Nepal
Nieuw-Zeeland
Niger
Noorwegen
Oman
Oostenrijk
Opper-Volta
Pakistan

Panama
Paraguay
Senegal
Seychellen
Suriname
Verenigd Koninkrijk
Verenigde Staten van Amerika
Vietnam
IJsland
Zweden
Zwitserland

Tekst van bij toetreding tot het Verdrag af te leggen verklaring

Het Koninkrijk der Nederlanden acht Hoofdstuk II van het Verdrag van toepassing op alle beroeps-consulaire ambtenaren en op alle beroeps-consulaire beambten, met inbegrip van die welke geplaatst zijn op een consulaire post die wordt geleid door een honoraire consulaire ambtenaar.

Lijst van oude consulaire verdragen met andere landen, die voor beëindiging in aanmerking komen

Naam, sluitingsplaats en -datum	Geldt voor	Vindplaats
Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Verenigde Staten van Amerika, tot regeling der voorwaarden waarop de consulaire agenten van deze Staten kunnen worden toegelaten in de voornaamste havens der Nederlandse koloniën; 's-Gravenhage, 22-1-1855	NA	Stb. 1855, 63 Lagemans IV, no. 324
Verdrag gesloten tussen Z.M. de Koning der Nederlanden en Z.M. de Koning der Belgen, betreffende de toelating van de Belgische consuls in de Nederlandse koloniën; 's-Gravenhage, 17-4-1855	NA	Stb. 1855, 39 Lagemans IV, no. 327
Verdrag tussen Nederland en Frankrijk, betreffende de wederzijdse toelating van de consulaire agenten in de voornaamste havens van de koloniën van beide staten; 's-Gravenhage, 8-6-1855	Kon.	Stb. 1855, 44 Lagemans IV, no. 331
Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Koninkrijken van Zweden en Noorwegen, betreffende de toelating van de consulaire agenten van die Koninkrijken, in de voornaamste havens van de Nederlandse koloniën; 's-Gravenhage, 10-9-1855	NA	Stb. 1855, 211 Lagemans IV, no. 334
Verdrag tussen Nederland en Groot-Brittannië betreffende de wederzijdse toelating van de consulaire agenten in de koloniën van beide landen; 's-Gravenhage, 6-3-1856	Kon.	Stb. 1856, 54 Lagemans IV, no. 342
Verdrag tussen Nederland en Portugal, betreffende de wederzijdse toelating van de consulaire agenten in de koloniën van beide landen; 's-Gravenhage, 3-6-1856	Kon.	Stb. 1857, 110 Lagemans IV, no. 350
Verdrag tussen Nederland en Denemarken, betreffende de wederzijdse toelating van de consuls in de voornaamste havens van respectieve koloniën; 's-Gravenhage, 6-6-1856	Kon.	Stb. 1856, 80 Lagemans IV, no. 351
Verdrag tussen Nederland en Pruisen, betreffende de toelating van de consulaire agenten van Pruisen in de voornaamste havens van de Nederlandse koloniën; 's-Gravenhage, 16-6-1856, met Verklaring getekend door de gevolmachtigden van Nederland en het Duitse Rijk, waarbij het consulaire verdrag gesloten op 16 juni 1856 tussen Nederland en Pruisen van toepassing wordt verklaard op de consulaire agenten van het Duitse Rijk in de Nederlandse koloniën; 's-Gravenhage, 11-1-1872	NA	Stb. 1856, 71 en 1872, 1 Lagemans IV, nos. 353 en 544

Naam, sluitingsplaats en -datum	Geldt voor	Vindplaats
Verdrag tussen Nederland en het Ottomaanse Rijk, betreffende de toelating van de consulaire agenten van de Verheven Porte in de voornaamste havens van de Nederlandse koloniën; 's-Gravenhage, 24-10-1856	NA	Stb. 1856, 104 Lagemans IV, no. 357
Verdrag tussen Nederland en de Zwitserse Bondsstaat, betreffende de toelating van de consulaire agenten van Zwitserland in de voornaamste havens van de Nederlandse koloniën; Bern, 19-1-1863, met Verklaring nopens de overeenkomst met Zwitserland gesloten, tot toelating van Zwitsersche consuls in de Nederlandse overzeesche bezittingen; 's-Gravenhage, 4-12-1863	NA	Stb. 1863, 54 en 150 Lagemans V, no. 427
Verdrag tussen Nederland en Spanje, betreffende de wederzijdse toelating van de consuls in de voornaamste havens van de respectieve koloniën; 's-Gravenhage, 3-2-1866	Kon.	Stb. 1866, 75 Lagemans VI, no. 479
Verdrag tussen Nederland en Spanje, tot regeling van de wederzijdse rechten, privileges en immuniteiten van de consulaire agenten van het ene van beide landen in het andere; 's-Gravenhage, 18-11-1871, met Protocol; 's-Gravenhage, 10-2-1873	NL	Stb. 1873, 30 Lagemans VI, no. 543 blz. 356 en 426
Verdrag tussen Nederland en Italië, betreffende de wederzijdse rechten, privileges en immuniteiten van de respectieve consulaire agenten; 's-Gravenhage, 3-8-1875	NL	Stb. 1876, 99 Lagemans VII, no. 587
Verdrag tussen Nederland en Italië, tot regeling van de voorwaarden waarop de consulaire agenten van Italië zullen worden toegelaten tot de voornaamste havens van de Nederlandse koloniën; 's-Gravenhage, 3-8-1875	NA	Stb. 1875, 243 Lagemans VII, no. 588
Consulair Verdrag tussen Nederland en Portugal; Lissabon, 1-12-1880	NL	Stb. 1882, 133 Lagemans VIII, no. 646
Verdrag tussen Nederland en de Republiek van de Verenigde Staten van Colombia tot regeling van de voorwaarden waarop de consuls van Colombia zullen worden toegelaten tot de voornaamste havens van de Nederlandse koloniën; Barranquilla, 20-7-1881	NA	Stb. 1883, 158 Lagemans IX, no. 661
Verdrag tussen Nederland en de Republiek Haiti tot regeling van voorwaarden waarop de consuls van Haiti zullen worden toegelaten tot de voornaamste havens van de Nederlandse koloniën; Port au Prince, 18-5-1883	NA	Stb. 1883, 159 Lagemans IX, no. 671

Naam, sluitingsplaats en -datum	Geldt voor	Vindplaats
Verdrag gesloten tussen Nederland en de Dominicaanse Republiek tot regeling van de toelating van de Dominicaanse consuls in de voornaamste havens van de Nederlandse koloniën; 's-Gravenhage, 1-5-1891	NA	Stb. 1892, 96 Lagemans XI, no. 763
Notawisseling met Zweden en Noorwegen betreffende de vrijstelling van rechten op wapenschilden en andere kanselarijbenodigdheden, bestemd voor gebruik van een vreemd consulaat; 's-Gravenhage, 21-6-1900 en 25-1-1901	Kon.	Nouveau Recueil Général, 2-30-478
Consulair Verdrag betreffende de toelating van de consulaire functionarissen van Peru in de voornaamste havens van de Nederlandse koloniën, gesloten tussen Nederland en de Republiek Peru; China, 25-9-1907, met Protocol van 16 januari 1908, die bevat de verklaring dat voor Nederland en Peru de officiële tekst van het consulaire verdrag van 25 september 1907 de Franse tekst is, die in genoemd Verdrag is opgenomen	NA	Stb. 1908, 303 Lagemans XVII, no. 994 b Bosmans en Visser II, blz. 145
Consulair Verdrag tussen Nederland en China voor wat betreft de Nederlandse bezittingen en koloniën; Peking, 8-5-1911	NA	Stb. 1911, 280 Lagemans XVII, no. 1053 Bosmans en Visser II, blz. 162 Nouveau Recueil Général, 3-8-288
Consulair Verdrag tussen Nederland en de Republiek Panama betreffende de Nederlandse koloniën en bezittingen; 's-Gravenhage, 11-1-1912	NA	Stb. 1913, 76 Lagemans XVIII, no. 1062
Verdrag tussen Nederland en de Republiek Chili tot regeling van de toelating van de consulaire ambtenaren tot de Nederlandse koloniën; 's-Gravenhage, 4-11-1913	NA	Stb. 1928, 411 SDN. Vol. 84, blz. 80
Verdrag gesloten tussen Nederland en de Republiek Cuba tot regeling van de toelating van de consulaire ambtenaren tot de Nederlandse koloniën; 's-Gravenhage, 13-12-1913	NA	Stb. 1922, 605 Lagemans XIX, no. 1086 a SDN. Vol. 14, blz. 29
Verdrag tussen Nederland en de Republiek Guatemala tot regeling van de toelating van de consulaire ambtenaren tot de Nederlandse bezittingen en koloniën; 's-Gravenhage, 7-3-1914	NA	Stb. 1916, 365 Lagemans XIX, no. 1087 a
Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Oostenrijk tot regeling van de toelating van de Oostenrijkse consulaire ambtenaren tot de Nederlandse koloniën; 's-Gravenhage, 6-11-1922	NA	Stb. 1923, 150

Naam, sluitingsplaats en -datum	Geldt voor	Vindplaats
Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Finland tot regeling van de toelating van de Finse consulaire ambtenaren tot de voornaamste havens van Nederlands Indië, Suriname en Curaçao; 's-Gravenhage, 9-3-1925	NA	Stb. 1926, 46 SDN. Vol. 47, blz. 432
Lagemans	=	Recueil des Traités et Conventions conclus par le Royaume des Pays-Bas, par E.G. Lagemans
SDN	=	Recueil des Traités de la Société des Nations
Nouveau Recueil Général	=	Nouveau Recueil Général, par De Martens
Bosmans en Visser II	=	Repertoire des traités et des engagements internationaux du XXe siècle concernant les Pays-Bas (1901–1920), par C. J. E. Bosmans en M. Visser

Tekst van bij toetreding tot het Facultatief Protocol inzake de verkrijging van nationaliteit af te leggen verklaring

Het Koninkrijk der Nederlanden verklaart dat het Artikel II van het Facultatief Protocol inzake de verkrijging van nationaliteit zo uitlegt dat onder de woorden «niet uitsluitend krachtens de wet van de ontvangende staat» wordt verstaan dat nationaliteitsverkrijging door afstamming niet wordt beschouwd als nationaliteitsverkrijging uitsluitend krachtens deze wet.

Tekst van voorgenomen bezwaren van het Koninkrijk der Nederlanden tegen voorbehouden van de Verenigde Arabische Republiek en Marokko

1. Het Koninkrijk der Nederlanden acht de voorbehouden van de Verenigde Arabische Republiek met betrekking tot de artikelen 46, 49 en 62 van het Verdrag ongeldig. Deze verklaring behoeft aan de inwerkingtreding van het Verdrag in de relatie tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Verenigde Arabische Republiek niet in de weg te staan.

2. Het Koninkrijk der Nederlanden acht het voorbehoud van het Koninkrijk Marokko met betrekking tot artikel 62 van het Verdrag ongeldig. Deze verklaring behoeft aan de inwerkingtreding van het Verdrag in de relatie tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Koninkrijk Marokko niet in de weg te staan.